

Lijst van weerbare mannen van Zegveld en Zegvelderbroek uit 1747

door L.C.I.M. Peters

Op 30 september 1747 besloten de Staten van Utrecht om de plaatselijke besturen van het gewest op te dragen een lijst van weerbare mannen samen te stellen. De aanleiding voor deze actie van de Staten was het in 1747 binnenvallen van de Franse troepen in ons land.

De Republiek was gewikkeld geraakt in de Oostenrijkse Successie-oorlog. Karel VI van Oostenrijk wilde in al zijn erflanden opgevolgd worden door zijn dochter Maria Theresia. Na de dood van Karel VI in 1740 kreeg Maria Theresia met vele vijanden te strijden, die haar opvolging betwistten, o.a. Frankrijk. De Republiek bleef haar, met Engeland, trouw. Een Frans leger, onder leiding van Maurits van Saksen drong de Oostenrijkse Nederlanden binnen en veroverde de zwakke barrière-steden; Brussel en Antwerpen werden door de vijand bezet en de Fransen drongen in Staats-Vlaanderen door en in 1747 ook in Bergen op Zoom en Maastricht. Deze inval was eveneens de aanleiding tot het verheffen van Prins Willem IV tot stadhouder. Tenslotte wist de Republiek in 1748 de vrede met de Franse koning Lodewijk XV te bewerkstelligen.

De lijst van weerbare mannen vermeldt naast de mannelijke inwoners van onder de 60 jaar en boven de 16 jaar ook de inwoners van boven de 60 jaar. Zegveld telde 61 weerbare mannen en Zegvelderbroek 46. Naast het aantal weerbare mannen konden 7 snaphanen en 6 degens geleverd worden. Twee mannen waren „onbequaam” om te worden ingezet, met name Leendert Neederstigt die „swaar mank” was en Klaas de Jong.

„Lijste van de weerbaare mannen en 't geweer, bevonden onder Segvelt en Segvelderbroek, den 18e en 19e October 1747.

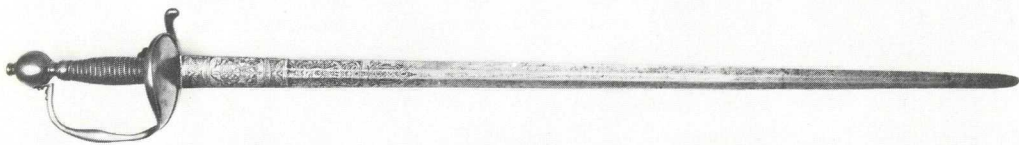
2 dubbelen deser geschreven en 1 van dien na Utrecht gezonden den 27e October 1747, d'andere overgelevert aan den Hr. Schout den 4e December 1747. (op de omslag)

Segveld en Segvelderbroek

Lijste van alle weerbaare mannen, out onder de 60 en boven de 16 jaaren, woonagtig onder den Geregte van Segvelt en Segvelderbroek, alsmeede van wat en hoeveel geweer dat er bevonden is en wie van hen vermogen en wie van dezelve onvermogene zijn om sig te voorsien van een snaphaan en bajonet, een degen of houwer met derzelve port épée (draagtas), een patroentas en zes vuursteen, alles ingevolge de Resolutie van de Ed. Mog. Heeren Staten 's-lands van Utrecht in dato den 30e September 1747.

Segvelt

		Snaph.	Degens
onvermogen	1. Willem van Dam	Nihil	
onverm.	2. zijn knecht Jacob van Dam	N	
onvermogen	3. Teunis Lelieveld, watermoolenaar	N	
	4. Baltus Borst	N	
onverm.	5. Johannes van Vliet	N	

*Degen uit het midden van de 18e eeuw. Lengte ca. 1 meter.
Coll.: Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum, Leiden.
inv. nr. 1539/Ee-246.*

onverm.	6. Willem van de Grefte	N	
onbequaam	Jacob van Eijk, out 73 jaren		
onverm.	7. Arien Seevenhoven	N	
onverm.	8. zijn soon Gijsbert	N	
onverm.	9. zijn 2e zoon Cornelis	N	
onverm.	10. Floris Verweij	N	
onverm.	11. Gerrit Verweij	N	
	Leendert van Eijk, out 70 jaren		
	Cornelis Rietvelt, 62 jaren		
o(nvermogen)	12. Dirk van Vliet		I degen
o	13. zijn knegt Cornelis Vosch	N	
	Jacob Mak, out 70 jaren		
o	14. Sweer den Brouwer	N	
o	15. Roelof Reijnes	N	
o	16. Elbert den Vromen	N	
	17. Gerrit van Dam	N	
	Joost van den Berg, out 72 jaren		
o	18. Goris Verburg	N	
	19. Jan Baltensz. Spruijt	N	
	Jan Wildervelt, out 60 jaren		
o	20. zijn zoon Claas Wildervelt	N	
	Egbert van der Horn, 63 jaren		
	21. Leendert Brak	N	
onvermogen	22. Gijsbert Verburg	N	
o	23. Teunis van Wijk	N	
o	24. Joost Haageman	N	
	Cornelis van Eijk, out 2 à 63 jaren		
o	25. Jan Vosch	N	
o	26. Gerrit Griffioen	N	
o	27. zijn soon Jacob Gerritsz. Griffioen	N	
o	28. Arien G. Griffioen	N	
o	29. Hendrik Gerritsz. Griffioen	N	
o	30. Tijs Gerritsz. Griffioen	N	
	Cornelis Cluijs, out 65 jaren		
o	31. sijn soon Cornelis Cluijs	N	
o	32. Andries van Duuren	N	
o	33. Gerrit Schuijlenburg	N	
o	34. Jacob van Oostrum	N	
o	35. Leendert Lagerburg	N	

	36. Willem Looije	N	
	d'wed. Jan Muijjen haar zoon (doorgehaald)		
o	37. Jacob Samuelsz. Oppelaar	1 snaph.	
	Jacob Lomeijer, out 61 jaren		
o	38. Andries de Weij	N	
o	39. zijn knegt Jan van den Berg	N	
o	40. Roelof van Duijn	N	
o	41. Jan van Nie	N	
o	42. Jacob de Jong	N	
o	43. Jacobus van der Heijden, chirurgijn	N	
o	44. Hendrik Hoogenes	N	
o	45. Teunis Jacobsz. Overeem	N	
	Jan van der Velden, out 3 à 64 jaren		
o	46. zijn soon Pieter van der Velden	N	
	47. Abraham Oppelaar, boode	N	
o	48. Dirk Fokkert	N	
	Roelof van den Berg, 6 à 67 jaren		
o	49. Frederik van Voorne	1 snaph.	
	Gijsbert van Eijk, out 70 jaren		
	Jan de Rijk, oud 71 jaren		
	Dirk de Gruijter, out 68 jaren		
onvermogen onbequaam	50. Willem de Gruijter	N	
	Leendert Neederstigt, swaar mank		
	Willem de Gruijter (doorgehaald)		
o	51. Leendert Klaren	N	
o	52. Jan Klaren	N	
o	53. Cornelis Bosch		1 degen
o	54. zijn knegt Jan Spruijt	N	
	Gijsbert Griffioen, out 70 jaren		
o	55. zijn soon Jan Gijsb. Griffioen	N	
o	56. Jasper Groenendijk	N	
o	57. Huijbert de Jong	N	
o	58. Elbert Spruijt	N	
o	59. Jan Jansz. Cats	1 snaph.	
o	60. Willem Gravesteijn	N	
o	61. zijn knegt Cornelis Groenendijk	N	
	Segvelderbroek		
	Klaas Toor, out 4 à 65 jaren		
o	62. Cornelis Schalkwijk	N	
	Gerrit Spruijt, out 60 à 61 jaren		
o	63. zijn knegt Jan van Diemen	N	
o	64. Arien Cromwijk		1 degen
o	65. Bouwen van Heijningen	N	
	Cornelis Griffioen, out 62 jaren		
o	67. Cornelis den Bruijnen	N	
o	66. zijn daggelder Cornelis de Ligt	N	
	68. Lambert Ruijsch	N	
	69. zijn neef Gerardus Bijeman	1 snaph.	
	Huijbert van Wijk, out 63 j.		
o	70. Jan Peel	N	
o	71. zijn knegt Willem den Boer	N	
	Pieter van der Vegt, out 2 à 63 jaren		

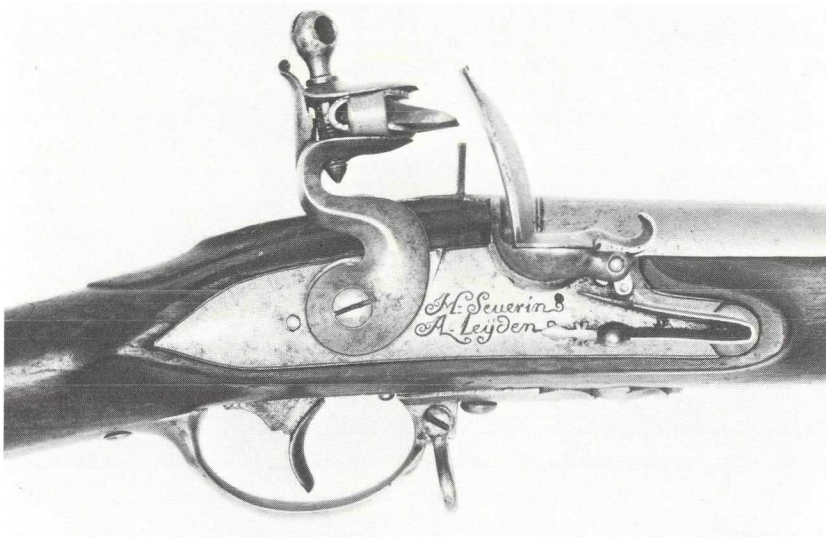
Vuursteengeweef of „snaphaan“ uit het midden van de 18e eeuw. Lengte 139 cm., kaliber 16 mm.

Op de loop is een haft aangebracht voor de bevestiging van een bajonet.

De naam „snaphaan“ stamt uit het begin van de 17e eeuw, toen een dergelijk geweer voorzien was van een z.g. snaphaanslot. Nadat het snaphaanslot door een vuursteenslot werd vervangen, bleef het geweer in de volksmond de naam snaphaan behouden.

Coll.: Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum, Leiden.

inv.nr. 1697 / Ic-70.

Het vuursteenslot als detail van het afgebeelde geweer.

o	72. Geerlof Haak	N	
	73. Floris Boer	N	
	74. zijn knecht Hendrik Haak	N	
o	75. Jan Swaanenbeek	N	
o	76. Jacob Verlaan	N	
	77. Thonis Corver den Jonge	N	
o	78. Jan Versloot	N	
	Arien Swaanenbeek, 66 jaren		
o	79. zijn zoon Mattheus Swaanenbeek	N	
o	80. Reijer Swaanenbeek	N	
o	81. Cornelis van Soest	N	
o	82. Willem van Vliet		1 degen
	Cornelis Wiltenburg, out 67 jaren		
	Hermanus den Vroomen, out 2 à 73 jaren		
o	83. Steven Opmeer	N	
	Thonis Corver, 64 jaren		

o	84. Jan van der Maas	N	
onbequaam	Klaas de Jong, 59 jaren		
o	85. Jan Willemsz. Wieman	N	
	Jan van Voorne, oud 7 à 68 jaren		
o	86. Jacob Schuijlenburg	N	
o	87. Cornelis den Vroomen	N	
	Willem Haak, out 3 à 64 jaren		
o	88. Jan Pak	N	
	Hannes de Jong, out 60 jaren		
	89. Jan de Jong	1 snaph.	1 degen
o	90. zijn knegt Jan Dirksz. de Ligt	N	
	91. Gerrit van Swol	N	
	92. Dirk de Weij	N	
o	93. Pieter van der Swaan	N	
o	94. zijn knegt Teunis Maartensz. van Veen	N	
	de wed. Jan Nieuwerkerk	N	
	95. haar knegt Cornelis Brak	N	
o	96. Cornelis Taat	N	
o	97. zijn zoon Dirk Taat	N	
	Gerrit Verburg, out 67 jaren		
	98. Willem Douwer	N	
o	99. Jacob van Leeuwen	N	
	100. Leendert de Kooning	N	
	101. Gerrit van den Berg	1 snaph.	
o	102. Sijmen van Leijjen, daggelder	N	
o	103. Jacob van Staveren		1 houwer
o	104. Jan Verburg	1 snaph.	
	Roelof van Eijk, out 7 à 68 jaren		
onvermogen	105. Jacob Brak	N	
	106. Dirk Ketker, alias de Kooijman	N	
onvermogen	107. Jan Kooning	N	
dus te samen	107 weerbare mannen	7 snaph.	6 degens of houwers

Aldus de voors. opteekeninge gedaan
bij den Schout ende de Schepenen van
Segvelt en Segvelderbroek op den
18e en 19e October 1747.
In kennisse van mij
secretaris en is getekent,
H. v. Oukoop, 1747."

De lijst van weerbare mannen bevindt zich in het gemeentearchief van Zegveld, inventarisnummer 29.